

กฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Model Law for Specific Planning Act Enforcement for Floating Market Management to Promote Sustainable Tourism Development

อุษณีย์ เพียรสุวรรณ* ภูมิ โชคเหมาะ และศิวพร เสาวคนธ์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Usanee Peansuwan* Poom Chockmoh and Siwaporn Saowakon
School of Law, Sripatum University

Received: April 3, 2023

Revised: April 27, 2023

Accepted: April 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษา และวิจัยเรื่องกฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา (1) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามกฎหมายของต่างประเทศ และประเทศไทย (3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (4) เพื่อศึกษาแนวทางจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า จากการใช้แนวคิด หลักการ และทฤษฎีในการวิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพบว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวมไว้ แต่หากนำกฎหมายฉบับดังกล่าวมาใช้ในการจัดระเบียบตามผังเมืองรวมมาใช้กับตลาดน้ำย่อมไม่เหมาะสม เนื่องด้วยการใช้ประโยชน์พื้นน้ำในตลาดน้ำ การจัดระเบียบเรียบร้อยและความสวยงามมีความเฉพาะและแตกต่างจากผังเมืองทั่วไป จึงต้องใช้ผังเมืองเฉพาะ เพื่อควบคุมและส่งเสริมการพัฒนาให้เป็นไปตามการจัดระเบียบตลาดน้ำนั้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้เสนอกฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์และกระบวนการจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ (2) การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการเฉพาะในตลาดน้ำ (3) มาตรการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองเฉพาะในตลาดน้ำ (4) สิทธิประโยชน์ (5) คณะกรรมการผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ (6) บทกำหนดโทษ

คำสำคัญ: ผังเมืองเฉพาะ ตลาดน้ำ ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This research on the model law for specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development aimed to investigate (1) concepts, principles, and theories related to specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development, (2) legal measures related to specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development in accordance with foreign and Thai laws, (3) problems on specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development, and (4) approaches to the model law for specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development. This research applied a qualitative research methodology consisting of documentary research, in-depth interview, and focus group discussion. The findings revealed that regarding the usage of concepts, principles, and theories in analyzing the model law for specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development, the Town and Country Planning Act B.E.2562 had established the criteria on planning town and country; however, it was not suitable to adopt this act to reorganize town and country with the floating markets to promote sustainable tourism development. Orderliness and beauty of floating markets were unique and different from general town and country planning; therefore, it required the specific planning act to control and promote development according to the floating market organization. Therefore, the researcher would like to propose the model law for specific planning act enforcement for floating market management to promote sustainable tourism development with the legal structure as follows: (1) objectives and procedure of planning specific to floating markets; (2) land utilization specific to floating markets; (3) measures to abide by the objectives of planning specific to floating markets; (4) benefits; (5) committees on Town and Country Planning specific to floating markets; and (6) penalty.

Keywords: Specific Planning, Floating Market, Promote Sustainable Tourism Development

บทนำ

ตลาดน้ำในประเทศไทย มี 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตลาดน้ำที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งเกิดวิถีชีวิตของประชาชน หรือชุมชนริมน้ำที่ใช้แหล่งน้ำสัญจรมา และค้าขาย 2) ตลาดน้ำที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นไปตามสมัยนิยมให้เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งตลาดน้ำประเภทนี้จะเสื่อมสลายไปในที่สุด ในขณะที่แหล่งน้ำประเภทแรกเกิดโดยธรรมชาติ เพราะฉะนั้นยังเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ประโยชน์อยู่โดยปกติจากความจำเป็นที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ซึ่งตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จัดเป็นตลาดน้ำประเภทนี้ที่เป็นตลาดน้ำแห่งแรกที่เป็นตลาดเก่าแก่ หรือ “เหล้าตักลัก” เป็นตลาดเก่าดั้งเดิมตั้งอยู่บริเวณปากคลองลัดพลี ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี นับเป็นตลาดลอยน้ำแห่งแรกในประเทศไทยที่มีอายุยาวนานเกือบ 150 ปี และเป็นที่ท่องเที่ยวอดนิยมนของทั้งชาวไทย และต่างชาติ มีวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของชาวตลาดน้ำเป็นเอกลักษณ์ มีความงดงามของทัศนียภาพชีวิตริมคลอง ย้อนยุคกว่า 150 ปี และมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติริมสองฝั่งคลอง ทำให้นักท่องเที่ยวต่างมาท่องเที่ยว และถ่ายภาพความประทับใจ เนื่องด้วยวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ขายที่ยังคงเอกลักษณ์ด้วยการใช้เรือพายในการนำผัก ผลไม้ หรือสินค้าต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาขายยังสายน้ำแห่งนี้ จนเรียกได้ว่าเป็นมนต์เสน่ห์สำคัญของตลาดน้ำดำเนินสะดวก (พระมหาเกรียงศักดิ์ ภูริวัฒน์โก, 2559)

อย่างไรก็ตาม ที่เป็นประเด็นปัญหาของตลาดน้ำดำเนินสะดวกในปัจจุบันคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในลำคลอง ซึ่งขยะมูลฝอยที่พบมาจากผู้ทิ้ง 3 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชาวบ้านในพื้นที่ โดยชาวบ้านในพื้นที่จะทิ้งมากกว่านักท่องเที่ยว นอกจากนั้นในเรื่องวัชพืชในลำคลอง ซึ่งวัชพืช ส่วนใหญ่เป็นผักตบชวา และสาหร่ายวัชพืชในน้ำลำคลองสกปรกหรือน้ำเน่าเสีย ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบการระบายน้ำในลำคลองไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้ลำคลองตื้นเขิน นอกจากนั้นยังมีเรื่องของมลพิษที่เกิดจากเครื่องยนต์เรือ ประกอบด้วย มลพิษทางเสียงจากเครื่องยนต์เรือเสียงดัง และมลพิษจากควันจากท่อไอเสียเครื่องยนต์เรือ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการใช้สัญจรทางน้ำ และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

ปัญหาการใช้ประโยชน์พื้นที่ พบว่า เส้นทางเดินเรือไม่เพียงพอ ขาดการจัดระเบียบเรือ โดยเรือบางลำยังไม่ได้จดทะเบียนกับเจ้าท่าอย่างถูกต้อง ขาดการควบคุมความเร็วในการเดินเรือในพื้นที่ลำน้ำ ขาดการจัดระบบการเดินเรือที่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะเคยมีการจัดการเดินเรือทางเดียวกันก็ตาม นอกจากนั้น ขาดป้าย หรือแผนผังบอกทิศทาง ส่งผลให้ต่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (พระมหาเกรียงศักดิ์ ฐิวิธมโก, 2559)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำหัวข้อกฎหมายต้นแบบ เพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางน้ำ เพราะถ้าหากมีการจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้เหมาะสม ย่อมเป็นแนวทางในการจัดระเบียบน้ำในที่อื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยใช้ผังเมือง ในปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 เช่นนี้เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น การสร้างรายได้ ฉะนั้น การจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกในจังหวัดราชบุรีแห่งแรกย่อมจะเป็นแนวทางให้การจัดระเบียบตลาดน้ำในพื้นที่อื่น ๆ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยเนื้อหา 1) การวาง และจัดทำผังเมืองรวม และ 2) การวาง และจัดทำผังเมืองเฉพาะ ซึ่งหากนำการจัดระเบียบตามผังเมืองรวมมาใช้ย่อมไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้ผังเมืองเฉพาะ (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2557)

ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ผังเมืองรวมอาจเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์พื้นที่ลักษณะกว้าง ๆ ซึ่งไม่น่าจะเพียงพอต่อการจัดระเบียบและสร้างความสวยงามให้แก่พื้นที่ได้ และโดยเหตุที่พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติหมวดว่าด้วยผังเมืองเฉพาะ และได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง แผนผังและโครงการการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง ซึ่งเป็นหลักการผังเมืองในระบบสากลที่สามารถจะนำมาใช้เสริมผังเมืองรวม เพื่อแก้ไขปัญหาจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ เนื่องจากช่วยปรับโครงสร้างการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้เกิดความสวยงามเป็นระเบียบ และสอดคล้องกับบริบทของลักษณะเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม (กฤตยา พรหมทองดี และพัชรวรรณ นุชประยูร, 2562) มีความเป็นระเบียบ และสวยงามสมประโยชน์ของการใช้พื้นที่ หรือหากจะมีโครงการพัฒนาใดก็สามารถที่จะพัฒนาได้ตามกรอบของผังเมืองเฉพาะที่มีความต่อเนื่อง

โดยมีกฎหมายต่างประเทศเป็นแนวทาง ได้แก่ กฎหมายผังเมืองของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งมีรูปแบบรัฐเป็นแบบรัฐเดี่ยวมีสภาพภูมิศาสตร์ในแถบเอเชีย และลักษณะพหุสังคมเหมือนกันแต่สาธารณรัฐสิงคโปร์ มีพัฒนาการด้านผังเมืองที่ก้าวหน้ามาก อีกทั้งแนวคิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์ก็ใช้หลักกฎหมายผังเมืองของสหราชอาณาจักร เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่สามารถประยุกต์มาใช้ให้เหมาะสมกับสังคมตนเองได้ดี นอกจากนั้นยังศึกษาสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสหพันธ์รัฐมาเลเซียที่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายจัดทำผังโครงสร้าง โดยมีรูปแบบรัฐเป็นแบบสภาพภูมิศาสตร์ในแถบเอเชียและลักษณะพหุสังคมเหมือนกัน ดังนั้น จากที่กฎหมายผังเมืองของ 3 ประเทศนั้นจึงนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา และวิจัยนี้จึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาและวิจัยเพื่อนำเอาการจัดทำผังเมืองเฉพาะมาใช้กับพื้นที่ที่มีศักยภาพและความเหมาะสมในการจัดทำผังเมืองเฉพาะเพื่อชี้ให้เห็นว่าการทำผังเมืองเฉพาะสามารถจะทำได้เป็นรูปธรรมโดยมีการจัดทำกฎหมายรองรับ สำหรับพื้นที่ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาและวิจัย เรื่อง “กฎหมายต้นแบบ เพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระเบียบตลาดน้ำในพื้นที่จังหวัดอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผังเมืองเฉพาะตามกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ
4. เพื่อศึกษาแนวทางจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

หลักการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Planning) การบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดินมีความสำคัญ เพราะที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงต้องใช้อย่างระมัดระวังเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อประโยชน์หลายด้านพร้อมกันไป คำนึงถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เป็นเจ้าของที่ดิน และสุดท้ายมุ่งให้การใช้ที่ดินสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรโดยรวม (นิพนธ์ วิเชียรน้อย, 2552) เช่นนี้ เมื่อจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำมีการบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization Principle) เป็นหลักที่มีความสำคัญต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบตลาดน้ำ เนื่องจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีผลต่อการจัดระเบียบตลาดน้ำ เนื่องจากการจัดระเบียบตลาดน้ำเป็นภารกิจที่จะต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป เช่นนี้ เมื่อจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำมีการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบตลาดน้ำ

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participate Principle) เป็นหลักการสำคัญต่อการจัดระเบียบตลาดน้ำ เนื่องจากการจัดระเบียบตลาดน้ำเป็นการกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในแง่ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน และผู้ใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2550) เช่น การสร้างสะพาน ถนน ประปา มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาเมืองแต่ก็อาจเกิดข้อขัดแย้งได้ หากประชาชนยังไม่ทราบข้อมูล และหวาดระแวงการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น แนวทางป้องกันความขัดแย้งในการพัฒนาเมืองต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีความเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบตลาดน้ำ

หลักกรรมสิทธิ์ (Property Right Principle) เป็นการรับรองให้ผู้ทรงกรรมสิทธิ์สามารถใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นได้ตามที่พอใจ และหาประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้เต็มตามความสามารถของตน ซึ่งก็ย่อมหมายถึงการยึดถือเอาทรัพย์สินนั้นไว้ (อดิศักดิ์ สุวรรณน้อย และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2562) การใช้ประโยชน์ หรือได้รับดอกผลจากทรัพย์สินนั้น อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิในทรัพย์สินดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่รัฐธรรมนูญ และกฎหมายกำหนดไว้ ส่งผลให้กรรมสิทธิ์สามารถถูกรอนสิทธิได้ เช่น การเวนคืน การโอนให้เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ เป็นต้น ดังนั้น หลักกรรมสิทธิ์จึงได้รับการรับรองในฐานะเสรีภาพพื้นฐานของมนุษย์ และมีความเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบตลาดน้ำ เพราะการจัดระเบียบตลาดน้ำอาจจะมีส่วนกระทบต่อกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ถือครองอยู่

หลักการเวนคืน (Expropriation Principal) เป็นหลักที่ว่า การเอาทรัพย์สินของเอกชนไปใช้นั้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและต้องจ่ายค่าทดแทนที่เป็นธรรมให้แก่เอกชนผู้ต้องสูญเสียทรัพย์สินของตนไป

(อริยพร โพธิ์ใส, 2556) จึงอาจกล่าวได้ว่า การเวนคืนเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของรัฐบังคับเอาอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนมาเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้นก่อน การใช้อำนาจนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนมานั้นต้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ และต้องจ่ายค่าทดแทนที่เป็นธรรมให้แก่ผู้ถูกเวนคืน ดังนั้น หลักการเวนคืนจึงได้รับการรับรองในฐานะเสรีภาพพื้นฐานของมนุษย์และให้ความเป็นธรรมแก่มนุษย์ และมีความเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบตลาดน้ำ เพราะการจัดระเบียบตลาดน้ำอาจจะมีส่วนกระทบต่อกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ถือครองอยู่

ทฤษฎีการใช้ที่ดินแบบศูนย์กลางเดียว (Concentric Zone) ในการจัดทำผังเมืองเฉพาะจะเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมือง ซึ่งหากมีสภาพที่เป็นเมืองขนาดเล็ก ควรมีศูนย์กลางหลักเดียวแล้วกระจายตัวการใช้ประโยชน์ที่ดินไปรอบเมืองเป็นลักษณะวงกลม ซึ่งศูนย์กลางของเมืองจะเรียกว่าศูนย์กลางพาณิชยกรรมหลัก (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2549) ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น อาทิ การอยู่อาศัยจะกระจายออกมาโดยรอบของศูนย์กลางเมือง เช่นนี้ การจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำสามารถนำทฤษฎีนี้ไปใช้ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้

ทฤษฎีการใช้ที่ดินแบบหลายศูนย์กลาง (Multiple Nuclei) การใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองจะมีหลายศูนย์กลาง แม้ว่าจะมีศูนย์กลางหลักในกลางเมือง (Central Business District: CBD) แต่ก็จะมีการกระจายศูนย์กลางรองกระจายไปทั่วเมือง เพื่อลดการเดินทาง ซึ่งในการจัดทำผังเมืองเฉพาะจะสามารถเลือกใช้การจัดทำผังเมืองให้เมืองมีแบบหลายศูนย์กลางก็ย่อมจะเป็นประโยชน์หากลักษณะพื้นที่มีกระจายตัว เช่นนี้ เพื่อตอบสนองต่อประชาชนที่มีการตั้งถิ่นฐานที่มีภูมิประเทศในลักษณะกระจายตัว จะไม่ต้องประสบปัญหาการเข้าสู่ศูนย์กลางชุมชนเพียงแห่งเดียว (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2549)

ทฤษฎีอุทยานนคร (Garden Cities) ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการผังเมืองที่เน้นการสร้างความสะดวกสบายน่าอยู่ของเมือง โดยทฤษฎีอุทยานนคร มีเป้าหมายสร้างเมืองที่มีความสวยงามโดยสร้างพื้นที่สีเขียว เพื่อให้เมืองที่มีสภาพแวดล้อมดีแบบชนบท (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2549) ดังนั้น ในการจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำย่อมนำทฤษฎีนี้มาประยุกต์เพื่อให้มีการจัดระบบเมืองให้มีความน่าอยู่

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะของสาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์มีกฎหมายผังเมือง เรียกว่า “The Planning Act of 1990 (พ.ศ. 2533) (Chapter 232)” ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิจัยนี้ ประกอบด้วยส่วนที่ 2 ผังแม่บท และพื้นที่อนุรักษ์ และแนวทางการอนุรักษ์สำหรับในส่วนของผังเมืองแม่บท ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกพื้นที่เพื่อจัดทำผังเมืองเฉพาะ พบว่าได้กำหนดไว้ดังนี้ โดยในข้อ 6. ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผังแม่บท” หมายถึง ผังแม่บทที่ได้ยื่น และได้รับอนุมัติโดยผู้ว่าการรัฐโดยคำแนะนำของสภาองคมนตรีในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2501 ภายใต้บทบัญญัติส่วนที่ 4 ของเทศบัญญัติการปรับปรุงประเทศสิงคโปร์ (เล่มที่ 259, มีผลบังคับ พ.ศ. 2498) ตามที่แก้ไขในรัฐบัญญัติที่ถูกยกเลิกหรือรัฐบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงแผนที่ที่ได้รับการอนุมัติแล้วและคำแถลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรผังรายละเอียดที่ได้รับการรับรองแล้ว

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยผังเมือง (Law on Urban Planning)” ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิจัยนี้ พบว่าตามมาตรา 4 ได้การจำแนกประเภท และระดับการบริหารศูนย์กลางเมือง 1) ศูนย์กลางเมืองจำแนกเป็น 6 ระดับ ประกอบด้วยระดับพิเศษ และระดับ 1 2 3 4 และ 5 โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์พื้นฐานดังต่อไปนี้ a) ที่ตั้ง ประเภทการใช้งาน บทบาท โครงสร้าง และระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของเมืองนั้น b) ขนาดของประชากร c) ความหนาแน่นของประชากร d) สัดส่วนแรงงานที่ไม่ได้อยู่ในภาคเกษตรกรรม e) ระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) การกำหนดระดับการบริหารจัดการศูนย์กลางเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ a) ให้เมืองที่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลส่วนกลาง (เมืองที่บริหารจัดการจากส่วนกลาง) เป็นศูนย์กลางเมือง

หรือเมืองระดับพิเศษ หรือระดับ 1 b) ให้เมืองระดับจังหวัด เป็นศูนย์กลางเมืองระดับ 1, 2 หรือ 3 c) ให้เมืองระดับอำเภอเป็นศูนย์กลางชุมชนเมืองระดับ 3 หรือ 4 d) ให้เมืองระดับตำบลเป็นศูนย์กลางเมืองประเภท 4 หรือ 5 3) ให้รัฐบาลกำหนดประเภทเมือง และระดับการบริหารปกครองของศูนย์กลางเมืองที่เหมาะสมกับสภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม

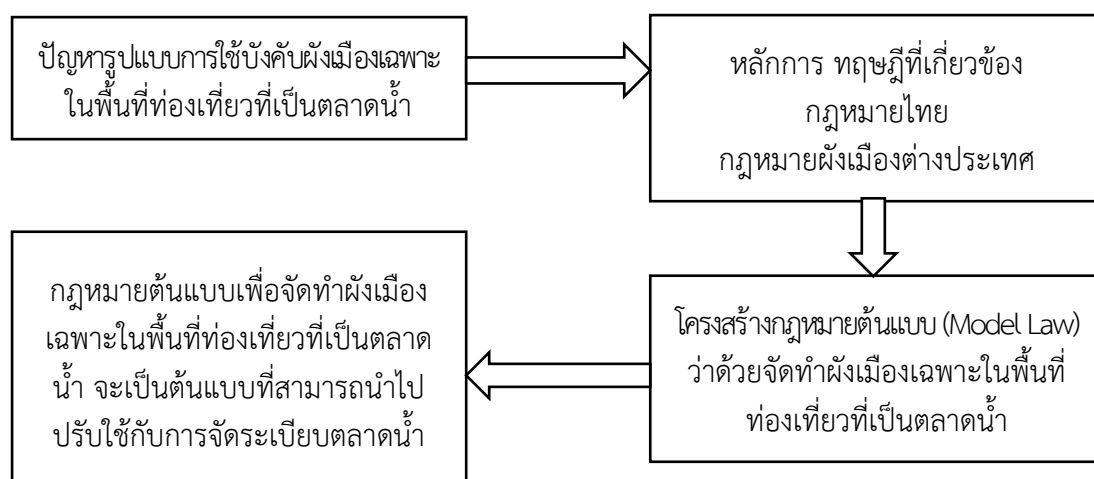
กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะของสหพันธรัฐมาเลเซีย

สหพันธรัฐมาเลเซีย เรียกว่า พระราชบัญญัติผังเมืองและชนบท ค.ศ. 1976 “Act 172 Town and Country Planning Act 1976 (Incorporating All Amendments Up to 1 January 2006) (พ.ศ. 2549)” ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิจัยนี้ โดยใน ส่วน 3 แผนพัฒนา เกี่ยวกับการสำรวจพื้นที่วางผัง โดยในมาตรา 7 (1) ในกรณีที่ยังมิได้มีการสำรวจพื้นที่วางผัง ให้ผู้ว่าการรัฐจัดให้มีการสำรวจพื้นที่ของรัฐและตรวจสอบประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาหรือการวางผังการพัฒนาของรัฐ และให้พิจารณาทบทวนประเด็นดังกล่าวอยู่เสมอ (2) แม้ว่าผู้ว่าการรัฐจะปฏิบัติหน้าที่ตามอนุมาตรา (1) แล้ว หากเห็นสมควรหรือมีคำสั่งจากสภาหรือคณะกรรมการ ให้ผู้ว่าการรัฐจัดให้มีการสำรวจพื้นที่รัฐทั้งหมดขึ้นใหม่เพื่อตรวจสอบประเด็นตามบทบัญญัติในอนุมาตรานั้น (3) โดยที่ไม่เป็นการขัดต่ออนุมาตรา (1) และ (2) ซึ่งประเด็นที่ควรมีการตรวจสอบและพิจารณาทบทวนตามอนุมาตราดังกล่าวให้รวมถึง (a) ลักษณะหลักทางกายภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม รวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ และในพื้นที่ใกล้เคียงเท่าที่คาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อรัฐ (aa) แผนกายภาพแห่งชาติและการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และนโยบายเชิงอนุรักษ์แห่งชาติ (b) ขนาด องค์ประกอบ และการกระจายตัวของประชากรภายในรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีภูมิลำเนาที่อยู่ในรัฐหรือไม่ก็ตาม (c) โดยที่ไม่เป็นการขัดต่อวรรค (a) การสื่อสาร ระบบขนส่ง และการจราจรของรัฐและในพื้นที่ใกล้เคียงเท่าที่คาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อรัฐ (d) ประเด็นอื่นใดที่ไม่ได้กล่าวถึงในวรรคข้างต้น แต่คาดการณ์ได้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อประเด็นข้างต้น (e) ประเด็นอื่นตามที่มีการประกาศ หรือตามที่สภาหรือคณะกรรมการกำหนดเป็นการเฉพาะ และ (f) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับประเด็นที่กล่าวถึงในวรรคข้างต้น และผลของการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนา หรือแผนพัฒนาของรัฐ (4) ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการรัฐในมาตรานี้ ผู้ว่าการรัฐต้องปรึกษากับผู้ว่าการรัฐอื่นเกี่ยวกับพื้นที่ของรัฐอื่นที่คาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาหรือแผนพัฒนาของรัฐที่ได้มีการสำรวจตามมาตรานี้ (5) ภายในระยะเวลาใดที่มาตรานี้มีผลบังคับใช้กับบางส่วนของรัฐเป็นการเฉพาะ ให้ตีความอนุมาตรา (1) ในเชิงที่กำหนดให้ผู้ว่าการผังเมืองของรัฐทำการสำรวจและพิจารณาประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อส่วนของรัฐนั้นเท่านั้น และให้อนุมาตรา (2) มีผลบังคับใช้เสมือนว่าผู้ว่าการรัฐและสภาหรือคณะกรรมการมีอำนาจสั่งการให้ทำการสำรวจส่วนของรัฐนั้นเท่านั้น ไม่ว่ามาตรานี้จะมีผลบังคับใช้กับทั้งรัฐหรือไม่ก็ตาม อีกทั้งการอ้างถึงพื้นที่ใกล้เคียงตามอนุมาตรา (3) ให้ตีความไปในทางเดียวกันการจัดทำร่างแผนผังโครงสร้าง

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะของประเทศไทย

การกำหนดให้มีหน่วยดำเนินการจัดทำผังเมืองเฉพาะ ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย ได้กำหนดองค์กรที่สามารถจัดทำผังเมืองเฉพาะคือ กรมโยธาธิการและผังเมืองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแสดงรายละเอียด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งความดังกล่าวปรากฏในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และ หน่วยงานของราชการส่วนกลาง คือ กรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งความนี้ปรากฏในมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่

1) ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิจัยนี้ใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มจากความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านผังเมืองเฉพาะของกรมโยธาธิการและผังเมือง (จำนวน 3 คน) นักกฎหมายและนักวิชาการด้านผังเมือง ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านผังเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จำนวน 3 คน) ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน (จำนวน 6 คน) ซึ่งรวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

2) ด้านพื้นที่ พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศไทย คือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นตลาดน้ำและมีพื้นที่ที่มีธรรมชาติงดงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ทั้งนี้ โดยมีการทวนสอบคุณภาพของข้อมูล ด้วยการนำข้อมูลที่สัมภาษณ์จากกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านผังเมืองเฉพาะของกรมโยธาธิการและผังเมือง สัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 นักกฎหมายและนักวิชาการด้านผังเมือง ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านผังเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สัมภาษณ์ที่ละกลุ่มเพื่อตรวจสอบข้อมูลอีกกลุ่มหนึ่ง และการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) ซึ่งประกอบด้วย นักกฎหมาย นักวิชาการด้านผังเมือง และผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพวิธีหนึ่งที่ให้กลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นกลุ่มเจาะจงที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับประเด็นวิจัยมาอยู่ร่วมกันแล้วให้ประชากรกลุ่มเจาะจงนั้นแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ต่อกันตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) ซึ่งได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับผังเมืองของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้แก่ The Planning Act of 1990 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้แก่ Law on Urban Planning สหพันธรัฐมาเลเซีย ได้แก่ Act 172 Town And Country Planning Act 1976 (Incorporating all amendments up to 1 January 2006) รวมถึงกฎหมาย

ของประเทศไทย นอกจากนั้นยังรวบรวมข้อมูลจากรายงานวิจัย ตำรา เอกสาร รายงานการวิจัยการประชุมและสัมมนา วิทยานิพนธ์และบทความ เกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจากข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ทางนิติศาสตร์ การวิเคราะห์จึงเป็นการหาคำตอบจากข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเสนอกฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำ

ผลการศึกษา

กฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ปัญหาการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำนั้น ผลการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำพบว่า การใช้ประโยชน์ทางน้ำนั้น หากมีการจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้เหมาะสม ย่อมเป็นแนวทางในการจัดระเบียบน้ำในที่อื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยใช้ผังเมือง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การสร้างรายได้ ฉะนั้น การจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกในจังหวัดราชบุรีแห่งแรกย่อมจะเป็นแนวทางในการจัดระเบียบตลาดน้ำในพื้นที่อื่น ๆ ในปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งหากนำการจัดระเบียบตามผังเมืองรวมมาใช้ย่อมไม่เหมาะสม แต่ต้องใช้ผังเมืองเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ผังเมืองรวมอาจเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์พื้นที่ลักษณะกว้าง ๆ ซึ่งไม่น่าจะเพียงพอต่อการจัดระเบียบและสร้างความสวยงามให้แก่พื้นที่ได้

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับผังเมืองเฉพาะในตลาดน้ำนั้น ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการทั่วไป ได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และโดยหลักการของผังเมืองเฉพาะ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบทเพื่อประโยชน์แก่การผังเมืองโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ซึ่งมีแนวทางในการเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำผังเมืองเฉพาะจากปัจจัยการพิจารณา ซึ่งมีหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้ 1) เป็นพื้นที่มีศักยภาพควรส่งเสริมการพัฒนา ซึ่งในตลาดน้ำดำเนินสะดวกมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณตลาดน้ำ การปรับปรุงถนนสายหลัก คือ ถนนโยธาธิการ ให้มีไหล่ทาง มีทางจักรยาน ทางเท้า มีที่จอดรถ มีการปลูกต้นไม้ ไฟแสงสว่าง เป็นต้น 2) เป็นพื้นที่มีทรงคุณค่าทางธรรมชาติทางประวัติศาสตร์ 3) เป็นพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางน้ำโดยตรง กำหนดให้เป็นพื้นที่ห้ามก่อสร้างอาคารที่มีรูปลักษณะอุจาด หรืออาคารสูงที่บดบังทัศนียภาพ 4) เป็นพื้นที่ชุมชนที่เสื่อมโทรมซึ่งต้องการฟื้นฟู ตลาดน้ำดำเนินสะดวกในสภาพปัจจุบันมีปัญหาขยะ น้ำเน่าเสีย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงต้องวางระเบียบในเรื่องดังกล่าว เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาขยะ น้ำเน่าเสีย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย 5) เป็นพื้นที่ที่รัฐมีนโยบายแห่งรัฐเพื่อการใดการหนึ่ง ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเป็นพื้นที่นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ จึงจะต้องมีการดำรงรักษาที่โล่งหรือสวนพื้นที่เฉพาะกิจไว้ใช้เป็นสาธารณประโยชน์ อย่างไรก็ตาม จากหลักเกณฑ์การพิจารณา 5 หลักเกณฑ์นี้วิเคราะห์ได้ว่า เนื่องจากตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีพื้นที่กว้างขวาง ดังนั้น การกำหนดพื้นที่ที่จะนำมาจัดทำผังเมืองเฉพาะจึงเป็นพื้นที่นอกเหนือจากบริเวณที่มีกฎหมายกำหนดการใช้ประโยชน์เป็นการเฉพาะ เช่น เป็นพื้นที่นอกเขตอุทยาน เขตพื้นที่ทหาร เขตพื้นที่ธนารักษ์ เขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เขตพื้นที่ชายทะเล เป็นต้น ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการจัดทำผังเมืองเฉพาะในตลาดน้ำ

หากวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ Law on Urban Planning ของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มาตรา 6 พบว่าได้กำหนดว่า 1) ดำเนินการให้เป็นไปตามทิศทางของผังแม่บทระบบศูนย์กลางเมืองแห่งชาติและผังภาคที่เกี่ยวข้อง

ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์และแผนแม่บทด้านการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ความมั่นคงและการป้องกันประเทศดำเนินการให้ผังเมืองมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกับแผนพัฒนาย่อยในเมือง และทำให้แน่ใจว่าการวางผังเมืองมีความโปร่งใสและมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ รวมทั้งประสานประโยชน์ของประเทศชาติ ชุมชน และผู้อยู่อาศัยเข้าด้วยกัน 2) ดำเนินการคาดการณ์โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในเชิงปฏิบัติ และดำเนินการให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเมือง และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการวางผังเมือง และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3) คุ่มครองสิ่งแวดล้อม ป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ และอนุรักษ์โบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น โดยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในระหว่างการจัดทำผังเมือง 4) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมเหตุสมผล จำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรและใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ อันจะช่วยให้มีทรัพยากรเพียงพอต่อการพัฒนาเมือง การเติบโตทางเศรษฐกิจ การประกันสวัสดิการสังคม การป้องกันภัย และความมั่นคง รวมทั้งการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) ดำเนินการให้การพัฒนาพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเทคนิค และพื้นที่ว่างใต้ดินเป็นไปโดยสอดคล้องกัน และพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในศูนย์กลางเมืองอย่างกลมกลืนกัน 6) ตอบสนองความต้องการด้านที่อยู่อาศัย สุขภาพ การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและการค้า สวนสาธารณะ ต้นไม้ พื้นที่น้ำ และสาธารณูปโภคพื้นฐานทางสังคมอื่น ๆ 7) ตอบสนองความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค อันรวมถึงระบบถนน ระบบการจัดการพลังงาน ระบบไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปาและระบายน้ำ ระบบกำจัดขยะ ระบบข้อมูลและการสื่อสาร และสาธารณูปโภคพื้นฐานทางเทคนิคอื่น ๆ และดำเนินการให้แน่ใจว่าระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิคต่าง ๆ ในศูนย์กลางเมืองสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งในระดับภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติ ดังนั้น จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวของ Law on Urban Planning มาตรา 6 สะท้อนให้เห็นว่ากฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำผังเมืองเฉพาะไว้ โดยในข้อ 5 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเทคนิค และพื้นที่ว่างใต้ดินเป็นไปโดยสอดคล้องกัน และพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในศูนย์กลางเมืองอย่างกลมกลืนกัน

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำนั้น ผลการศึกษา พบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพของตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีความสำคัญต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในประเทศ และต่างประเทศ แต่ในสภาพปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบ และเป็นปัญหา คือ ในเรื่องของกรากำจัดขยะมูลฝอยนั้น ตลาดน้ำดำเนินสะดวกยังขาดกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการไม่คัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด ไม่ว่าจะเป็นครัวเรือนและสถานประกอบการ และยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเรื่องการลดคัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีระบบจัดเก็บรวบรวม และขนส่งแบบแยกประเภท ทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการไม่มีแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ ประกอบกับ ปัญหาเกี่ยวกับวัชพืชในลำคลอง ซึ่งวัชพืชส่วนใหญ่เป็นผักตบชวาและสาหร่ายวัชพืชในน้ำลำคลองสกปรกหรือน้ำเน่าเสีย ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบการระบายน้ำในลำคลองไม่มีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นความจำเป็นและสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีทุนเดิม คือ ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามของตลาดน้ำมิให้ถูกทำลายลงไปจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งถ้าพึงการมีเพียงการจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ย่อมไม่เพียงพอ เนื่องจากมีการจัดผังเมืองในลักษณะกว้าง ๆ จึงนำเอาแนวคิดการจัดทำผังเมืองเฉพาะเพื่อให้มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสมประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวก็คือตลาดน้ำ

4. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำนั้น ผลการศึกษา พบว่าโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะของไทยกำหนดไว้ในมาตรา 28 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 บัญญัติให้มีองค์ประกอบหลักหรือข้อมูลรายละเอียดทางวิชาการหรือรายการประกอบผังเมืองเฉพาะ จะเน้นการควบคุมอาคาร

การควบคุมการใช้ที่ดินในลักษณะการห้ามหรือให้ประกอบกิจการต่าง ๆ ซึ่งมาตรา 28 จึงประกอบด้วยสองส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ส่วนทั่วไป ประกอบด้วยเอกสารแสดงวัตถุประสงค์ของการจัดทำผังเมืองเฉพาะ และ 2) ส่วนของแผนที่แผนผัง จึงสามารถกำหนดโครงสร้างผังเมืองเฉพาะ ที่จะนำมาใช้ในผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำดำเนินสะดวกได้ นอกจากนั้นหากวิเคราะห์เกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดหรือโครงสร้างผังของผังเมืองเฉพาะพบว่า มีรายละเอียดเพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี การห้ามก่อสร้างในพื้นที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติ การห้ามสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การห้ามก่อสร้างอาคารที่จะบดบังทัศนียภาพที่สวยงาม การกำหนดพื้นที่ห้ามติดตั้งป้ายโฆษณา รวมทั้งพื้นที่ที่ควรส่งเสริมการพัฒนา ด้วยการกำหนดโครงการพัฒนา ระบบถนน การสนับสนุนให้มีที่โล่ง การสร้างความสวยงามให้กับถนน สิ่งปลูกสร้างริมถนน พื้นที่สวนสาธารณะ ดังนั้น การบัญญัติในกฎหมายต้นแบบ คือ กฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้จัดทำผังเมืองเฉพาะ สามารถกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนที่จัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น ๆ

หากวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีกฎหมายผังเมืองได้แก่ The Planning Act of 1990 (Chapter 232) ซึ่งในข้อ 9 (1) ในกรณีที่รัฐมนตรีมีความเห็นว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษในทางสถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์จารีตประเพณี หรือ คุณค่าทางศิลปกรรม รัฐมนตรีสามารถอนุมัติข้อเสนอขอแก้ไขผังแม่บท ภายใต้มาตรา 8 โดยกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่อนุรักษ์ 2) พื้นที่อนุรักษ์ประกอบด้วย (a) พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด (b) อาคารเดี่ยว หรือ (c) กลุ่มอาคาร ทั้งนี้ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการแก้ไขผังแม่บท ดังนั้น ในข้อ 9 ของ The Planning Act of 1990 (Chapter 232) ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะให้มีรายการประกอบที่แสดงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งจำแนกเป็นประเภท แสดงการคมนาคม และขนส่ง แสดงระบบสาธารณูปโภค แสดงที่โล่งแสดงที่ตั้งของสถานที่ที่มีคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี (อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ และสุรีย์ มัลลิกะมาลย์, 2562) แสดงบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติ หรือภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติที่จะพึงส่งเสริมหรือบำรุงรักษา

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาทั้งสามประเด็น ประกอบด้วย ปัญหา และผลกระทบจากการใช้พื้นที่ตลาดน้ำ การจัดทำผังเมืองเฉพาะในตลาดน้ำ และโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะ ดังนั้น เพื่อไม่ให้ความอุดมสมบูรณ์ และความสวยงามของตลาดน้ำถูกทำลายลงไปจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งโดยลำพังการมีเพียงการจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ย่อมไม่เพียงพอ เนื่องจากการจัดทำผังเมืองในลักษณะกว้าง ๆ จึงนำเอาแนวคิดการจัดทำผังเมืองเฉพาะ เพื่อให้มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสมประโยชน์อย่างแท้จริง จึงควรมีกฎหมายต้นแบบ เพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ ในประเด็นนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ ดังนั้น การใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำจึงต้องมีการปรับโครงสร้างการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้เกิดความสวยงามเป็นระเบียบ มีการควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม มีความเป็นระเบียบ และสวยงามเหมาะสมกับประโยชน์ของการใช้พื้นที่ รวมถึงหากมีโครงการพัฒนาใด ๆ ย่อมสามารถพัฒนาได้ตามกรอบของผังเมืองเฉพาะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำผังเมืองเฉพาะของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งสาธารณรัฐสิงคโปร์มีองค์กรที่เป็นหน่วยราชการที่ได้มอบหมายจากรัฐบาล ในประเด็นนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยด้วยโดยประเทศไทยได้กำหนดให้ส่วนราชการ คือ กรมโยธาธิการ และผังเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่มีศักยภาพ

ทั้งบุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ มีข้อมูล อุปกรณ์ในการจัดทำผังเมือง เป็นหน่วยจัดทำผังเมืองเฉพาะ ทั้งนี้ หากในอนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ก็สามารถที่เป็นหน่วยดำเนินการได้ นอกจากนั้น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เห็นได้ว่าสาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศมาเลเซียในการอนุมัติผังเป็นของประชาชน โดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนประเทศอื่นอำนาจยังคงอยู่ที่หน่วยงานราชการ และทุกประเทศให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในรูปแบบการประชุม การรับฟัง การให้ข้อมูล การร่วมจัดทำ และการคัดค้าน

2. กฎหมายเกี่ยวกับผังเมืองเฉพาะในตลัดน้ำ ในประเด็นนี้เนื่องด้วยตลัดน้ำมีพื้นที่กว้างขวาง การกำหนดพื้นที่ที่จะนำมาจัดทำผังเมืองเฉพาะซึ่งเป็นพื้นที่นอกเหนือจากบริเวณที่มีกฎหมายกำหนดการใช้ประโยชน์เป็นการเฉพาะตาม พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ย่อมไม่เหมาะสม จึงเห็นว่าควรมีการจัดทำผังเมืองเฉพาะในตลัดน้ำ สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ที่ดินแบบหลายศูนย์กลาง (Multiple Nuclei) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าเมืองใหญ่นั้นไม่ได้ขยายตัวขึ้นโดยรอบอาณาบริเวณศูนย์กลางเมือง หรือย่านธุรกิจกลางเพียงแห่งเดียวเท่านั้นหากแต่ขยายตัวโดยรอบบริเวณศูนย์กลางหลาย ๆ แห่งซึ่งอยู่ในเมืองนั้นการวางผังเมืองมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำหน้าที่ของเมืองเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และสอดคล้องกับ Law on Urban Planning ของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งในมาตรา 6 สะท้อนให้เห็นว่ากฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำผังเมืองเฉพาะไว้ โดยในข้อ 5 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเทคนิค และพื้นที่ว่างใต้ดินเป็นไปโดยสอดคล้องกัน และพัฒนาพื้นที่ต่างๆ ในศูนย์กลางเมืองอย่างกลมกลืนกัน

3. การจัดทำผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลัดน้ำ ในประเด็นนี้เนื่องด้วยปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่พบ คือ เรื่องการมีขยะมูลฝอยในลำคลอง ซึ่งขยะมูลฝอยที่พบมาจากสามกลุ่ม คือ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชาวบ้านในพื้นที่ โดยชาวบ้านในพื้นที่จะทิ้งมากกว่านักท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีปัญหาเรื่องวัชพืชในลำคลองมูลพิษที่เกิดจากเครื่องยนต์เรือ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการสัญจรทางน้ำ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งลำพังการมีเพียงการจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ย่อมไม่เพียงพอ เนื่องจากมีการจัดผังเมืองในลักษณะกว้าง ๆ จึงนำเอาแนวคิดการจัดทำผังเมืองเฉพาะเพื่อให้มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและสมประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวก็คือตลัดน้ำ สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการ ซึ่งมีแนวคิดว่ามีมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในโลก (ประมาณ ปี ค.ศ 1880 เป็นต้นมา) ย่อมมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับ และขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ และสอดคล้องกับกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ The Planning Act of 1990 (Chapter 232) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คือ Law on Urban Planning และสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ Act 172 Town And Country Planning Act 1976 (Incorporating all amendments up to 1 January 2006) ซึ่งกำหนดหลักการโดยภาพรวมให้มีการจัดทำผังเมืองเฉพาะ เพื่อความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ได้

4. โครงสร้างของผังเมืองเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นตลัดน้ำ ในประเด็นนี้ พบว่า โครงสร้างของผังเมืองเฉพาะของไทยกำหนดไว้ในมาตรา 28 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 บัญญัติให้มีองค์ประกอบหลัก หรือข้อมูลรายละเอียดทางวิชาการ หรือรายการประกอบผังเมืองเฉพาะจะเน้นการควบคุมอาคาร การควบคุมการใช้ที่ดิน ในลักษณะการห้าม หรือให้ประกอบกิจการต่าง ๆ ดังนั้น ในวิจัยนี้จึงได้กำหนดให้มีกฎหมายต้นแบบคือ “กฎหมายต้นแบบเพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลัดน้ำ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” เพื่อสามารถกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนที่จัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น ๆ สอดคล้องกับโครงสร้างของผังเมืองเฉพาะของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้แก่ The Planning Act of 1990 (Chapter 232) ซึ่งในข้อ 9 ซึ่งกำหนดให้โครงสร้างของผังเมืองเฉพาะให้มีรายการประกอบที่แสดงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งจำแนกเป็นประเภท แสดงการคมนาคม และขนส่ง แสดงระบบสาธารณูปโภค แสดงที่โล่ง แสดงที่ตั้งของสถานที่ที่มีคุณค่าในทางศิลปกรรม

สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี แสดงบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติหรือภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ ที่จะพึงส่งเสริมหรือบำรุงรักษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การจัดทำกฎหมายต้นแบบ เพื่อใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีแนวคิดเพื่อการใช้ประโยชน์ทางน้ำ เพราะถ้าหากมีการจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้เหมาะสม ย่อมเป็นแนวทางในการจัดระเบียบตลาดน้ำในที่อื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยใช้ผังเมืองเฉพาะ ฉะนั้นการจัดระเบียบตลาดน้ำดำเนินสะดวกในจังหวัดราชบุรีแห่งแรกย่อมจะเป็นแนวทางในการจัดระเบียบตลาดน้ำในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หมวด 1 วัตถุประสงค์และกระบวนการจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ ในส่วนนี้เป็นการกำหนดขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นระเบียบ การควบคุมอาคารที่ก่อให้เกิดความสวยงามปลอดภัย และเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมืองให้มีความสวยงาม

หมวด 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการเฉพาะในตลาดน้ำ ในส่วนนี้กำหนดให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองเฉพาะ โดยให้เป็นไปตามแผนผังแสดงการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในตลาดน้ำ

หมวด 3 มาตรการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองเฉพาะในตลาดน้ำ ในส่วนนี้กำหนดให้มีหน่วยงานควบคุม รวมถึงมาตรการในการควบคุมอาคาร

หมวด 4 สิทธิประโยชน์ ในส่วนนี้กำหนดสิทธิประโยชน์ของการจัดทำผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ ซึ่งสิทธิประโยชน์ในที่นี้คือ ประโยชน์แก่ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมวด 5 คณะกรรมการผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ ในส่วนนี้กำหนดให้มีหน่วยงานที่ควบคุมการจัดการผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ

หมวด 6 บทกำหนดโทษ ในส่วนนี้กำหนดให้มีบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผังเมืองเฉพาะตลาดน้ำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้มีการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะในการจัดการตลาดน้ำมีประสิทธิภาพ จึงควรมีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับจัดตั้งองค์กรเฉพาะที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมการจัดการตลาดน้ำ รวมถึงการมีคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ภายใต้องค์กรดังกล่าว โดยให้ประชาชนในชุมชนเป็นหนึ่งในคณะกรรมการดังกล่าว เพื่อให้การบริหารจัดการตลาดน้ำมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2549). **ทฤษฎีความรู้ทางด้านผังเมือง** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2549). **การผังเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง.

กฤตยา พรหมทองดี และพัชรวรรณ นุชประยูร. (2562). ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมออกตามความพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518. **วารสารรัชภาคย์**, 13(29), 113-127.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). **กฎหมายอาญาภาคความผิด**. กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์.

นิพนธ์ วิเชียรน้อย. (2552). การผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในประเทศไทย. **วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง**, 29, 27-36.

พระมหาเกรียงศักดิ์ ภูริวฑฒโก. (2559). ยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 6(2), 465-478.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). **พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562**. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=834514&ext=pdf>.

สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). **สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานจังหวัดราชบุรี. (2557). **แผนพัฒนาตลาดน้ำดำเนินสะดวก พ.ศ. 2557-2559**. ราชบุรี: สำนักงานจังหวัดราชบุรี.

อดิศักดิ์ สุวรรณน้อย และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2562). กฎหมายต้นแบบเพื่อการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า**, 6(3), 17-27.

อริยพร โพธิ์ใส. (2556). หลักการในการค้นทรัพย์สินที่ถูกเวนคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท. **จูนิตี**, 10(4), 111-119.

คณะผู้เขียน

นางสาวอุษณีย์ เพียรสุวรรณ

นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
email: babegonza@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ

หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
email: poom.ch@spu.ac.th

ดร.ศิวพร เสาวคนธ์

หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
email: siwaporn.so@spu.ac.th

